

Z cizích revuí.

BULLETIN BELGE DES SCIENCES MILITAIRES. Roč. 1933.

Květen.

Plk. pol. pil. let. Desmet: Les transports des troupes par avions.
Studie o možnostech použití letectva k rychlému přesunu vojsk.

Tuto myšlenku uskutečnili již Američané při manévrech v roce 1931; Angličané téhož roku převezli jednu rotu, po druhé celý prapor pěchoty na vzdálenost 1200 km.

Autor uvažuje i o možnostech vyložení jednotek na nepřátelském území, jak o to bylo také usilováno — ojedinělými pokusy ovšem — za války r. 1918.

Poukazuje na knihu Němce Borgmanna, v níž se studuje dokonce možnost akce armády, dopravované vzduchem, kde by základní jednotkou byla divise převážená 200 dopravními a chráněná 50 bojovými letouny; byla by to náhrada za obchvácení křídla nebo za průraz, který v poslední válce přes všechny snahy válčících nebyl možný.

Má za to, že by mnoho zmatků za nástupu armád mohlo způsobiti již vysazení několika oddílů v nástupovém prostoru, určených k ničení nepřátelských železničních uzlů, zvláště kdyby tento podnik byl kombinován s bombardováním. Uskutečnění této myšlenky pokládá za možné, zvláště když přistávací plocha pro dopravní letoun bude zmenšena zavedením brzdy, která se studuje, nebo bude-li použito hydroavionů (přistávání na jezerech), a konečně, budou-li vysazovány oddíly pomocí padáků, což bylo již zkoušeno v Anglii, Itálii a Americe.

Čelití tomuto nebezpečí je velmi obtížné. Vyžadovalo by to dokonalé organisace, ochrany území a mnoha prostředků. Bylo by hlavně třeba znemožniti přistání úpravou překážek na plochách vhodných pro přistání, což ovšem není platné pro seskakování pomocí padáků.

Škpt. Leseul: Quelques détails de l'instruction dans une compagnie de fusiliers.

Dokončení návodu k podrobnému výcviku v pěší rotě; výchova velitele družstva a roje.

Mjr. F. Delvaux: Sébastien le Prestre de Vauban, maréchal de France.

Conférence pour la réduction et la limitation des Armes.

V „Revue technique“ (květen) jsou uveřejněny tyto zajímavé články:

1. Působnost kulometné palby — výsledky noční střelby provedené 27/4 1932 v táboře Beverlov; od mjr. gšt. Dengise.

2. „Pro zjednodušení našich střeleckých metod“ (dělostřelectvo); od gen. Grade. Červen.

Gen. Pierard: Pages d'histoire de l'armée belge au cours de la guerre 1914—18.

Historická vzpomínka na opevňovací práce, jež provedlo ženijní vojsko v opevněném pásmu Antverp od 1. srpna do 10. října 1914.

Pplk. gšt. Bouha: Étude de la rupture du contact par un régiment d'infanterie. Studie odpoutání od nepřítele v rámci pěšího pluku.

Plk. de Cae: Représentation de l'ennemie dans nos exercices.

Autor chce, aby při cvičeních se soupeřem byl protivník představován jeho bojovými způsoby. Proto ze studie mnoha pramenů uvádí zásady boje německé armády.

Červenec.

Škpt. Van Pottelsberghe: Pages d'histoire de l'armée belge au cours de la guerre 1914—18.

Noční výpad, provedený 4. plukem belgických karabiníků 9. září 1918, jehož se autor zúčastnil.

Mjr. F. Delvaux: Vauban et la frontière belge.

Kpt. Rigal: Fiches pour l'instruction de la sentinelle.

Škpt. gšt. Colouille: Préparation d'une action offensive par l'artillerie.

Autor pojednává o dělostřelecké přípravě za útoku. Poukazuje na rozdíly dělostřelecké přípravy v bojích na ustálené frontě a za pohybné války, udává spotřebu

různých druhů střeliva, uvádí různé druhy palby atd. Vše dokládá přehlednými náčrtky a tabulkami.

Pplk. Nonnon: *L'observation.*

Odpovídá na některé poznámky k jeho studii o pozorování dělostřelectva armádního sboru, jež byla uveřejněna v BBSM. v červenci a prosinci 1932 a v únoru 1933.

Srpen.

Mjr. F. Delvaux: *Vauban au siège de Mons.*

Gen. Van de Putte: *Quelques considérations sur la défense active contre avions volant bas.*

Velitel belgické OPL. uvažuje o aktivní obraně proti nízko létajícím letounům, o nichž soudí, že mají nepopiratelnou výhodu při náletech. Ke konci podává přehled řešení obrany proti tomuto nebezpečí tak, jak se vyvíjela po válce. Bylo používáno kulometů, přidělených jednotkám ve skupinách po čtyřech (ve dne) nebo po osmi (v noci), anebo po dvou až čtyřech, umístěných na společném podstavci, někdy připravených na auto; konečně byl vyroben kulomet s ráží od 11 do 20 mm a malé dělo s ráží mezi 20—40 mm, vybavené zdokonaleným mířidlem.

Kpt. Lenders: *Organisation défensive d'une position de batterie.*

Npor. gšt. Bayot: *Rencontre de petites unités isolées munies de l'armement moderne.*

Září.

Plk. pol. pil. let. Desmet: *Tactique aérienne. L'attaque en volant rasant.*

Autor poukazuje na výhody a nevýhody útoků nízko létajících letounů na pozemní cíle, které byly prováděny již za války 1914—18. Uzavírá, že výhod je více, a doporučuje tento způsob náletů, zvláště té armádě, která není na letectvo zvláště bohatá — ovšem za předpokladu zvláštního výcviku a dobrých, rychlých a snadno ovladatelných strojů s velkým zorným polem. Pak může i jeden letoun dokázat to, co celá letka bombardovací z vyšších poloh.

Pplk. gšt. Vermaelen: *Les zones de sécurité théorique frontales dans les tirs d'artillerie.*

Uvádí návod, jak snadno si zapamatovati hloubku pásma bezpečnosti při palbě dělostřelectva. U lehkého dělostřelectva je to v metrech padesátinásobek vzdálenosti počítané na kilometry. (Na příklad na 6 km = $50 \times 6 = 300$ m.)

Škpt. Levecq: *La guerre gréco-turque en Asie — Mineure 1922.*

Historie bojů v Malé Asii mezi Řeky a Turky v druhé polovině roku 1922 a hlavně manévr u D'Afioun Kara Hissar, kde Turci porazili Řeky.

V *Revue technique* je zajímavý článek o zkouškách, jimiž bylo dokázáno, že dosavadními předpisy udávaná maximální rychlost autokolon může býti za normálních podmínek zvýšena z 10—12 km na 25 km.

Květen—červen.

Kpt. gšt. Nannan: *Histoire de la campagne 1934—18 sur le front russe.*

Dokončení líčení historie „haličské“ bitvy v srpnu 1914 podle knihy ruského generála Golovina.

Červenec — říjen.

Npor. gšt. Thonnard: *Franchissement des Cours d'eau.*

Autor si vzal za úkol vytyčiti si teorii o přechodu přes vodní toky na podkladě zkušeností z historie poslední války (přechod Píavy francouzsko-italskými vojsky

25.—30. října 1918 a přechod Marne Němci 15.—20. července 1918) a studia německých a francouzských předpisů o přechodech přes řeky. (Viz pokračování v říjnovém a listopadovém čísle);

Pplk. Lievin: Journées d'offensive, les 30 septembre, 1er et 2 octobre 1918 au 1er Chasseurs à pied.

Historie bojů 1. pluku belgických střelců ve dnech 30. září, 1. a 2. října 1918.

Pplk. Lievin: Page d'histoire de l'armée belge au cours de la guerre 1914—18.

Autor uzavírá ponaučeními platnými hlavně pro noční operace historickou vzpomínku na akce 1. pluku belgických střelců ve dnech 30. září, 1. a 2. října 1918, kterou vyložil v předchozích sešitech (srpen a září 1933).

Plk. gšt. Van Eggo: Obéir... Servir...

Na příkladech z válek ukazuje pisatel, k jakým důsledkům vede nesplnění rozkazů — neposlušnost podvelitelů. Táže se, zda není lepší velitel inteligentní a disciplinovaný, který nehledá osobního úspěchu, než vynikající velitel, velmi osobitý a mající příliš velké ambice. Poslušnost nevylučuje rozumnou iniciativu, která však musí sledovat splnění úmyslu svého nadřízeného.

Ovšem tato poslušnost musí u vrchního velitele mít určité omezení. Již Napoleon praví: „Vrchní velitel, který vezme na sebe provést plán, který pokládá za špatný, je zločinec. Má spíše podati demisi, než se stát nástrojem zkázy své armády. Také se dopouští zločinu, svede-li na vyšší rozkaz bitvu, o níž je přesvědčen, že je předem ztracena. V tom případě musí odmítnout uposlechnouti rozkazu.“

Aby se však dosáhlo poslušnosti u podřízeného, je třeba dávat rozkazy jasné, přesné a úplné. „Ten, kdo dává rozkaz, aniž si uvědomí jeho důsledky, není hoden veletí“, praví Napoleon.

Často to není ani špatný úmysl, který vede podřízeného k neposlušnosti, jako spíše pohodlnost. Ten, kdo chce rozkazovat, musí se naučit nejdříve poslouchat.

„Disciplina tvoří hlavní sílu armád“, praví Foch. A dále dří: „Kdo vysloví slovo velitel, jako by řekl muž charakteru — to se samo sebou rozumí; ale to je také muž, který dovede chápati a přemýšleti, aby mohl uposlechnouti.“

„Býti disciplinovaným neznamená vykonati rozkaz v nutné míře, nýbrž dovést vniknouti do myšlenek svého velitele a snažit se učiniti vše možné, aby mu vyhověl.“

„Uposlechnout je podřídit se, ale se vši upřímností a ne s nechutí. Tím podřízení velitelé nejlépe poslouží zájmům své armády a své vlasti.“

To je několik málo citátů z tohoto článku, poučného pro všechny.

Gen. Vandeputte: Parallèle entre l'efficacité de l'aviation militaire et celle de l'artillerie de la défense terrestre contre aéronefs.

Velitel belgické pozemní obrany proti letectvu v tomto svém článku staví proti sobě užitečnost letectva a dělostřelectva OPL. při vzdušné obraně malého státu, což pro nás, jako malý stát, má svou zajímavost i důležitost.

Praví, že se ofensivní letectvo, t. j. letecká armáda bombardovací, málo hodí pro malé státy s omezenými zdroji materiálu a financemi, poněvadž

je drahé; vyžaduje mnoho peněz na vybudování a udržování, vyžaduje mnoho specialisovaného personálu;

je zranitelné, neboť pro umístění jeho základny není hloubky a naopak nepřítel s dostatečnou hloubkou území může svou leteckou základnu umístit mimo akční radius letectva;

lze si těžko myslit, aby malý stát se svým letectvem mohl dosáhnouti převahy ve vzduchu.

Obranné letectvo (stíhací) proti dělostřelectvu OPL. má tyto nevýhody:
 je slepé a musí být řízeno radiotelegrafií se zemí,
 jeho činnost nemůže být souvislá,
 jeho zásah nemůže být okamžitý, zvláště jestliže v státě málo hlubokém citlivé body jsou blízko hranic, a tu dříve než letectvo bude moci zasáhnouti nepřátelské, provede dávno své bombardování; bude-li pronásledovat, může upadnout do palby nepřátelské OPL.

Naproti tomu dělostřelectvo OPL.:

může zahájit činnost okamžitě; tato činnost může být stálá a souvislá,
 působí překvapením a soustředěním palby,
 může čelit i převaze nepřátelského letectva, při čemž kromě spotřeby střeliva nemá téměř ztrát,
 je lacinější, výevik rychlejší a snadnější,
 jeho účinek byl na konci války velký a stále se zvětšuje zdokonalováním přístrojů.

Pplk. gšt. Vermacien: *Méthologie. De l'enseignement de l'équitation dans les batteries montées.*

Listopad.

Pages d'histoire de l'armée belge au cours de la guerre 1914—18.

Přepad provedený jednotkou 1. belgických karabiniků nedaleko Nieupoitu v noci 29. června 1918.

S. M. N.: *Manoeuvre de défense passive du pays de Liège.*

Organisace příprav a provedení cvičení v pasivní obraně proti letectvu ve dnech 6. a 7. července v prostoru Liège. Závěr, který autor činí ze cvičení, dokazuje, že je nutné vždy provést podobná cvičení, aby se objevily potřeby toho onoho prostoru neb objektu pro účinné vyřešení problému pasivní OPL.

Mjr. Delvaux: *Vauban au siège de Charleroi.*

Plk. A. Baesens: *L'observation de l'artillerie de D. I. en défensive sur un front étendu.*

Jedna z mnohých jiných studií o organizaci pozorování dělostřelectva. Řeší otázku organizace dělostřeleckého pozorování v obraně na širokých frontách. Autor, ač sám si nedělá nárok na ideální vyřešení tohoto problému, doporučuje přijmouti způsob „pracovních pásem“, vzájemnou spolupráci a výpomoc cizích pozorovatelů učených do hloubky.

Prosinec.

Pplk. gšt. G. Jones: *Pages d'histoire de l'armée belge au cours de la guerre 1914—18.*

Historie protiútoků na „zákop smrti“, prováděných v květnu a v září 1915 pěším plukem 9 belgické armády.

Mjr. p. l. E. Courtois: *La formation des observateurs en avion.*

Pplk. Nonnon: *Tactique des feux et mécanismes des tirs d'artillerie.*

Taktika a mechanismus dělové palby za dělostřelecké přípravy. Aplikace způsobu palby používaného při pozorování ze vzduchu na pozemní pozorování.

Mjr. gšt. P. Desoll: *Le combat de Rossignol—Bellefontaine.*

Vylíčení bojů u Rossignol 22. srpna 1914, jež bylo zpracováno již několikrát v jiných vojenských publikacích. (Viz práce ZVV. Brno: „Střetný boj Robelmont—Virtion—Ethe“.)

BULLETIN BELGE DES SCIENCES MILITAIRES. Roč. 1934.**Leden.**

Pages d'histoire de l'armée belge au cours de la guerre 1914—1918.

Líčení zvědů a průzkumných podniků jednotlivých hlídek belgického jezdeckta na počátku války 1914. (Viz pokračování v čísle únorovém.)

Mjr. gšt. Gilbert a škpt. gšt. Colette: Transports par automobiles.

Pplk. gšt. Bouha: Histoire militaire belge. (Viz pokračování v čísle únorovém.)

Četař Dieanaire: Méthode de résolution des problèmes de tir indirect aux distances réduites.

Řešení problému nepřímé palby na zkrácené vzdálenosti (výcvik na kasárenském dvoře). Píše poddůstojník.

Mjr. veterinář Meugens: La ventilation des écuries.

Únor.

Mjr. gšt. Adam: L'observation.

Druhy pozorování. Zásady. Přehled dosud vyšlé literatury francouzské a belgické o pozorování. Upozornění na stati předpisů, kde je o něm zmínka.

Škpt. gšt. Gerard: L'artillerie de forteresse au service de l'armée de campagne.

Zásady a možnosti použití pevnostního dělostřelectva v prospěch polní armády.

Kpt. intend. Avaert: L'entretien du soldat dans les armées romaines. Péče o vojáka v armádách římských. Pplk. gšt. J. Fetka.

RATNIK, roč. 1932.**Čís. 12.**

Div. gen. Stanislavjevič: Ještě něco o naší vyšší škole vojenské akademie.

Autor v celku souhlasí s článkem gen. Cukavce v březnovém čísle „Ratniku“ (viz VR 1932, čís. 11—12), avšak žádá časové přerušení studia na nižší a vyšší škole, aby budoucí důstojníci generálního štábu mohli být pro svůj odpovědný úřad lépe vybráni a připraveni praktickou službou u vojskových těles. Pokud jde o organizaci obou škol, žádá sice vzájemné odloučení, avšak podřízení vyšší školy II. zástupci náčelníka hlavního štábu.

Div. gen. Ristić: O spolupráci zbraní a různých bojových prostředků v střetném boji.

Všeobecná obšírná úvaha o principech střetného boje, jež se dělí ve dvě odlišné části. V první autor podrobně rozbírá činnost předních jednotek pěchoty, hlavně hlídek, doporučuje útočnost, iniciativu a neohroženost všem i velitelům nejmenších jednotek, žádá však zároveň i vyvinutý smysl pro solidaritu. Z tohoto posledního požadavku přechází k části druhé, kde popisuje činnost jednotlivých zbraní, jež musí být diktována právě tímto vědomím sounáležitosti a povinnosti k celku; podrobné poznámky autorovy se týkají spolupráce pěchoty s dělostřelectvem; tyto poznámky širě rozvedl v svých článcích v „Ratniku“ 1932, čís. 7 a 8.

Plk. Putniković: Úprava terénu v úseku Moravské divise v bojích od 3. října do 18. listopadu 1916 na soluňské frontě.

Autor popisuje obšírně vývoj události za ofensivy srbského vojska, vedené k osvobození Bitolje na podzim roku 1916, při čemž se jen stručně zmiňuje v závěru o každém dni, o opevňovacích pracích a úpravě terénu v úseku Moravské divise v těchto týdnech velmi krvavých bojů. Toto své stanovisko odůvodňuje tím, že

„taktika udává tón opevňování, takže porozumění postupu opevňování lze jen z vyličení taktických momentů“.

Kpt. gšt. Matič: Před dvojím chápáním metody práce a funkce důstojníků generálního štábu.

Autor na mnohých příkladech z války německo-francouzské 1870-71 a světové demonstruje odlišnost metody práce a funkce důstojníků generálního štábu německých a francouzských, srovnává výhody a nedostatky obojího směru a rozhoduje se pro směr francouzský, kde důstojník generálního štábu je pomocným orgánem odpovědného velitele.

St. M.: Vojenská výchova italské mládeže.

Článek, seznamující čtenáře „Ratníka“ s oběma složkami vojenské výchovy italské mládeže (Balilla, avantgardisté), s jejich účelem a organizací a upozorňující citovanými slovy francouzského publicisty M. Oliviera na nemožnost uvést tuto soustavnou činnost v soulad s dnešním všeobecným voláním po odzbrojení.

Ppor. v. v. Živanović: Sebeodříkání.

Autor vidí v této vojenské ctnosti nejen obsaženy další mravní hodnoty, vědomí odpovědnosti a smysl pro čest a povinnost, ale i ideový základ vojenské organizace a kázně vůbec. Bez sebeodříkání není pořádku, není činnosti, bez něho nelze splnit to, co vlast a národ na své armádě žádá.

RATNIK, roč. 1933, čís. 1.

Gen. Cukavac. Noční pochody.

Studie, vycházející z praxe a určená pro velitele všech stupňů, v níž jsou probrány tyto otázky: použití pochodů denních a nočních, uspořádání proudů vyšších jednotek při nočních přesunech, zajištění, doba a délka pochodu, zásady pro určování oddechů a odpočinků. Zvláštní pozornost, jak jest ostatně vidět i z délky této kapitoly, věnuje autor otázce střídání pochodů denních a nočních a rozebírá jednotlivé činitele, kteří mají na tyto polní akce podstatný vliv, jako vlastní situace, vzdálenost od nepřítele, jeho aktivita, délka a účel přesunu a j.

Plk. Mišković: Hospodářská stránka světové války.

Hospodářská válka může být a bývá vedena i v nejhlubším míru. Je to zápas o suroviny a odbytiště tovarů na poli zemědělství, průmyslu i obchodu, je to boj o prvenství a prosperitu vlastní země, je to snaha vytlačit konkurenční stát z dovozu i vývozu. Co do charakteru, účelu a konečných cílů podobá se válce zbraněmi svým duchem, který zápasící naplňuje a který může být podle povahy národa buď výbojný neb obranný. Tato hospodářská válka nabývá však pravé tvárnosti, když je zasazena do rámce války zbraněmi. Autor v této první části své obsírné úvahy líčí opatření tohoto druhu všech států spojeneckých, jejich provádění a důsledky pro ústřední mocnosti, proti nimž se zvláště Německo bránilo i dvojsečnou zbraní, bezohlednou válkou ponorkovou. Ustanoveními brest-litevského míru snažilo se Německo odškodnit se stejně jako mírem bukurešťským, kterážto dočasná hospodářská vítězství a tím i sny o gigantické Centrální Evropě, sahající až do nitra Asie, byly nadlouho pochovány mírovými smlouvami z r. 1919.

V druhém čísle pokračuje autor a obírá si za předmět svého studia Německo za světové války, patrně z toho důvodu, že bohatá národohospodářská literatura německá poskytl mu svými statistickými daty nejvíce možnosti poukázati na značné rozdíly a na výsledky hospodářské politiky jeho v míru a za války. Autor i číselnými údaji dokazuje známé přesvědčení Angličanů, vyslovené již r. 1914, že „Německo vyhrávalo sice bitvy, avšak válku vyhraje Dohoda“. Organizace německého průmyslu byla taková, že stačil zásobovat i ostatní spojence čtyřspolku potřebnými produkty, prodlužuje a zvyšuje svou výkonnost i množství dodávek po povalení Srbska, katastrofě Rumunska a odklizení Ruska, z jejichž bohatých zdrojů dovedlo Německo mnohem lépe těžiti

nežli jeho spojenci. Druhou částí tohoto pokračování Miškovíčovovy studie je kapitola „Financování světové války“; autor nejprve podává všeobecné vysvětlení původu finančních zdrojů k úhradě válečných výdajů, potom ukazuje na příkladě Francie, jakými způsoby se snaží stát uhradit náklady na vedení války. Svě teoretické vývody dokazuje opět číselně: proti 32.194 mil. franků, získaných z normálních rozpočtových pramenů, stojí 175.250 mil. franků, dodaných upisovateli válečných půjček.

V čísle 3 podává autor dokončení rozsáhlé studie o hospodářské stránce světové války, v němž probírá způsoby financování války v Německu po změně finančních a bankovních ustanovení zákonem ze dne 4. srpna 1914 a v němž dále řeší problém zásobování za války, jež rovněž demonstruje na Německu jakožto příkladu nej-poučnějším.

Kpt. gšt. E. Peterlin: Kulometné prapory.

Autor probírá podrobně postupný vývoj kulometných praporů od prvních pokusných improvizací až po konečné jejich organizační ustálení, na jejichž dnešní rámec působí však v motorisaci nová vlna změněných názorů a požadavků. V dalších řádcích uvažuje o možnostech zvýšení pohyblivosti kulometných praporů a dochází k závěru, že „největší operační pohyblivosti vynikají kulometné prapory automobilisované, potom cyklistické a konečně jezdecké, že však k taktickému použití, zvláště v zemích s řídkou silniční sítí, s menším počtem dopravních prostředků a s terénem převážně hornatým, jsou nejvhodnější jezdecké kulometné prapory“.

Dokončení studie o nadepsaném tématu, kde autor probírá možnosti použití a úkoly kulometných praporů, je ve druhém čísle. Zde proti citovaným názorům staví své odlišné mínění, jež lze stručně vyjádřit zásadou „co nejtěsnější spolupráce s pěchotou“. Pokud jde o jejich organizaci, uvádí a srovnává autor kulometné prapory armád, v nichž jsou zavedeny již v míru, a to belgickou, portugalskou, polskou, francouzskou a švýcarskou, a kombinuje další možnosti organizační, jimiž je dána i různá palebná síla těchto speciálních útvarů. V závěru pak dochází k vlastním návrhům organizačnímu, jenž se však téměř neliší od francouzského typu: velitelství praporu, 3 kulometné roty, 1 pěší rota, spojovací četa a vlastní muniční a proviantní trén. Autor ovšem připomíná, že různým počtem kulometů v základní jednotce (družstvo — četa) a růzností počtu lehkých kulometů v pěší rotě je dána možnost množství kombinací, ač sám je toho názoru, že se složení těchto jednotek v kulometných praporech nemá lišit od jejich složení v ostatních jednotkách pěchoty.

Pplk. v. v. Žunković: Rozvoj organizace naší staré zemské obrany.

Autor doporučuje všimati si bedlivě slovanských místních názvů, neboť již z nich lze usuzovati, jak činí i sám v svém článku, na vynikající válečnou zdatnost slovanských kmenů, zvláště s hlediska obranných organizací. Tím však, že stejnou vážnost přikládá jak historickým faktům, tak i ústnímu podání a nevyhýbá se ani citátům fals, j. Hankových Rukopisů KZ., vzbuzuje částečnou nedůvěru k jiným svým závěrům.

Býv. rus. plk. P. Stěpanov: Jihoslované v bojích s germanobolševiky na Volze, Urále a v Sibiři v letech 1918—20.

Po úvodu, v němž autor podává přehled událostí až do vystoupení čs. vojska proti bolševikům, přistupuje k zhodnocení jihoslovanské účasti v těchto a dalších bojích. V tomto prvním pokračování svých vzpomínek líčí bývalý velitel 1. střeleckého pluku „M. J. Husi“ vynikající bojovou činnost jihoslovanské eskadrony Magaraševičovy, zvláště v bojích o Buzuluk, Belebej a Ufy, a zdůrazňuje zásluhy jihoslovanského praporu majora Blagotiče při dobývání Kazaně a Romanovského mostu přes Volhu. Náš čtenář postrádá však v obou částech autorových vzpomínek zmínku o tom, proč a jak opustil čs. vojsko.

Brig. gen. Arandjelović: Technika rozkazů pro jednotky pěchoty.

Schematické příklady rozkazů velitelů nejmenších jednotek v úloze velitelů hlídek ve všech fázích boje a velitelů jednotlivých částí předních stráží, počínajíc velitelem praporu sestupně až po velitele polní stráže.

Brig. gen. Arandjelović: Jaké mají býti rozkazy pro útok.

Autor, jak podotýká v úvodu, je toho názoru, že by Cvičební řád měl obsahovati i příklady rozkazů pro všechny bojové akce nižších jednotek, a uvádí na dalších stránkách dva rozkazy velitele pluku k útoku, které se od postupu stanoveného jihoslovanským Cvičebním řádem liší jen částečně, a to jiným uspořádáním článků rozkazu.

Škpt. J. M. Smazal.

THE ARMY QUARTERLY. Vol. XXIV. No 2, July 1932.

„An Outline of Imperial Defense“ (Admiral Sir Herbert Richmond).

Autor zkoumá otázku nesmírně důležitou pro britské imperium — otázku jeho bezpečnosti. Do nedávné doby viděli tuto bezpečnost hlavně v opatřeních, chránících území státu před cizím vpádem. Taková představa je zásadně nesprávná. Mnohem reálnější je jiné nebezpečí — nebezpečí ztráty spojení mezi částmi říše, ohrožení námořních komunikací, spojujících teritorium s koloniemi a dominií, jakož i spojení mezi nimi. Poměr sil na moři po válce změnil se v neprospěch Velké Británie. Důležité komunikace říšské (jako na př. Suezský kanál) jsou ohroženy. Je třeba vrátiti se k staré zásadě a vstřípiti si dobře v mysl, že britská říše je státem námořním, který musí veškeré své úsilí soustřediti na vybudování příslušného loďstva. Současně nutno upustiti od myšlenky míti takovou armádu, která by mohla míti velkou důležitost na evropské pevnině.

Road-Blocks.

V moderní válce nebude zvláštním případem objevení se rychlých bojových strojů (tanků, obrněných aut) v operačním prostoru bojujících stran, zvláště v týlu a na komunikačních liniích. Objevení se takových strojů v pochodovém pásmu a etapě může míti nejtěžší následky. Přírozeným ochranným opatřením proti tomu je zatarasení cest v příhodných místech (obyčejně v osadách, ležících na komunikačních uzlech). Soustava organizace takových přehrad (záležející z pozorovatelný, kontrolního nebo průchodního bodu, stráže, obranného systému pro zbraně proti tankům, umělých překážek) je předmětem článku.

„The Situation in Manchuria“ (Brigadier-General Bruce).

Autor přestává na krátké charakteristice tří států, které se srazily v Mandžusku: Číny, Japonska a sovětského Ruska. Soudí, že konflikt na Dálném východě nelze odstraniti.

„The Shanghai War“ (Lieut.-Colonel Baird).

Autor, zřejmě očité svědek událostí v Šanghaji, kreslí v své stati situaci, v níž se vedly boje kolem tohoto města mezi japonským sborem a 19. čínskou armádou. Pozorování autora jsou a mohou posloužiti k objasnění událostí na Dálném východě.

„Simplicity in Fire-Plans“ (Brevet-Major Robertson).

Autor pojednává v svém článku o nutnosti zjednodušení otázku řízení pěchotní palby v moderním boji. Má při tom hlavně na mysli přípravu důstojníků teritoriální armády a milice, kteří nemají možnost podrobně studovati tuto složitou věc.

Autor považuje za užitečné vypracovati malý počet schemat řízení palby v různých případech. Tato schemata (vzorci) usnadňují i důstojníkovi méně zkušenému rozřešení úkolů použití palby, jaké je potřebí v dané situaci.

„Spares and Repair“ (Major Chaw).

Mechanisace moderních armád, velké množství automobilů nejrůznějších typů v nich budí důležitou otázku o udržování všech těchto mechanisovaných prostředků.

Rozřešení této otázky, uvážíme-li podmínky, za kterých ve válce budou tyto složité a křehké stroje nuceny pracovat, není nijak lehké a vyžaduje promyšlené organisace a soustavy. Autor podává hlavní rysy takové organisace, opíraje se při tom o zkušenosti válečné jak z evropského, tak asijského válčiště.

Vol. XXV. No 1, October 1932.

Plumer of Messines: An Appreciation. (General Sir Charles H. Harington.)

Malý článek věnovaný památce jednoho z vynikajících vůdců anglické armády, polního maršála lorda Plumera († 1932). Za války světové velel 2. anglické armádě.

„The Operations of the 15th Division on the Euphrates 1917—1918 (Captain Davies).

Stať podává přehled operací 15. anglické divise na mesopotamském bojišti na podzim r. 1917 a na jaře r. 1918.

Ofensiva 15. divise vedla k boji u Kamadieh 27.—28. září. Velitel 15. divise, generál Brooking, provádějí čelně demonstraci, obešel pravé křídlo nepřítele, jenž neočekával takového manévru (pro nedostatek vody v prostoru, v kterém byl obchvat proveden, byl pohyb vojsk v něm považován za nemožný). Turci byli úplně potřeni a jen stěží unikli úplnému obklopení.

Úspěchů Angličanů v operacích na Eufratě bylo dosaženo hlavně rychlostí a energií operací a obratným manévrováním. Nutno poznamenati, že byly značnou měrou usnadněny pasivitou a bezstarostností Turků.

„Disciplin Ancient and Modern“ (Lieutenant Thurburn).

Autor, zvoliv si velmi zajímavé téma, zpracoval je zcela neuspokojivě. Začíná studiem otázky o základech kázně v starých dobách, pokračuje o kázni v armádách starého Říma, pak přechází k válkám dob následujících; dosti povrchně charakterizuje armádu Gustava Adolfa, Cromwellovu, Bedřicha II. a j. Svůj výzkum končí 19. stoletím (v to). Nicméně nečiní žádného všeobecného závěru o tom, na čem má spočívatí moderní kázeň (v souvislosti se sociálním převratem, způsobeným ve světě poslední válkou a revolucí), takže tato základní otázka zůstává jim nepovšimnuta.

„Disarmement“ (Captain Wade).

K statí dala podnět ženevská odzbrojovací konference. Autor konstatuje malé výsledky jí dosažené a dává otázku, jsou-li odzbrojení a je-li likvidace války vůbec možná. Autor načrtává stručně o těch projektech, týkajících se metody odzbrojení, které byly v Ženevě navrženy, a srovnává jejich vzájemné přednosti a nedostatky.

„The Soldierly Spirit“ (General Sir G. de S. Barrow).

V dnešní době se ve vojenství věnuje přílišná pozornost materiální stránce, technice. Na význam morálních činitelů se zapomíná. Podle názoru mnohých lidí nevyhrává bitvu člověk, nýbrž stroj.

Ale proti stroji se dá zase postavit stroj. Zbývá duch, morální stránka, která vítězí. Četné důkazy o tom podává i světová válka. Z toho plyne důležitost výchovy armády, pěstování v ní toho, co se nazývá „vojenským duchem“. Autor se dokonce zabývá i definicí tohoto pojmu, vypočítává a podrobně zkoumá ty vlastnosti, jejichž souhrnem je tento vojenský duch (úcta k sobě, kázeň, kamarádství, charakter, cit pro povinnost, sebeobětování).

„Where is the Decisive Point?“ (Major-General Sir W. D. Bird).

Správná volba „rozhodujícího bodu“ v strategii je jednou ze základních podmínek vítězství. Nicméně tato volba je nesmírně obtížná a je dána jen vynikajícím vojenským včtácím.

Autor v svém nevelikém článku, opíraje se o spoustu příkladů z minulých válek, ukazuje, jak podle situace byla v tom aneb onom případě tato otázka řešena.

★

Kromě shora uvedených článků obsahují tři recenované svazky časopisu velmi mnoho článků vojensko-historického rázu z válek 18. a 19. století, kterých se zúčastnila anglická armáda. Je v nich i několik článků, popisujících život a tradice anglické armády v minulosti i v přítomnosti.

V. Černavin.

Přeložil: pplk. gšt. Frant. Pohunek.

Literární přehled.

Průvodce po bojištích a vojenských památkách československé republiky. Seš. 7. B. Tetour, „Švédské šance u Přerova“ a univ. prof. dr. R. Urbánek, „Bitva u Lipan 1434“. V Praze 1934. — Vydává Kruh pro studium československých dějin vojenských při vědeckém ústavu vojenském.

V seš. 7. B. Tetour seznamuje nás se zajímavými zbytky opevněného vojenského tábora z dob třicetileté války na Moravě, u Horní Moštěnice blíž Přerova. Tábor založil a opevnil švédský maršál Torstensson r. 1643; třebaže v něm pobyl poměrně krátce, přece jen vybudoval opevnění jako pevnou základnu, ovládající téměř celou Hanou. Autor na základě soudobých zpráv, soudobé rytiny a místních znalostí snaží se rekonstruovat tato zajímavá polní opevnění v přírodě a zjišťuje jeho zachovalé stopy, přes to, že polní opevnění v území orné půdy po většinu bylo setřeno časem. K lepšímu porozumění připojuje i stručný historický úvod, osvětluje, za jakých okolností došlo k vybudování tohoto opevnění. Knička je ozdobena reprodukcí soudobé kresby švédského gen. ubytovatele C. Mardefelda, připojená mapka okolí Hor. Moštěnice v měř. 1:50.000, do níž jsou zakresleny obrysy tábora, objasňuje dobře situaci.

Podobných táborů z dob třicetileté války bylo by možno zjistiti v našich zemích větší počet, a průvodce se podjal velmi záslužné práce, že na ně upozorňuje. (Viz též č. 6. „průvodců“, Fr. Zuman, švédský tábor v Brandýse n. L. a v St. Boleslavi, o němž referováno v březnovém čísle V. R.)

Sešit 8. věnován je pětistému výročí bitvy u Lipan. Univ. prof. dr. R. Urbánek srovnává tu přehledně naše znalosti o bitvě z 30. května 1434 a snaží se nejen náležitě lokalizovat bojiště samo v terénu, na pláních na severním úpatí Lipské hory (mezi údolím potoka Vitického a úvalem Certovy brázdy, mezi osadami Hříby, Lipany až k prostoru mezi Chrástany a Chotouň), ale i rekonstruovat, pokud možno, průběh bitvy. Ličení, podané zhuštěnou formou, pojí pochůzku od Českého Brodu k Lipské hoře s popisem bitvy a protkáno je nejen historickým úvodem, jak k boji Čechů proti Čechům došlo, ale i oceněním významu památné této bitvy jak pro doby nejbližší následující, tak i pro naše časy. Malá tato knížečka pod titulem „průvodce“ podává pěknou monografii, jež upoutá čtenáře přístupným podáním stejně jako hutným obsahem. Připojený výsek mapy bojiště v měř. 1:75.000 doplňuje vhodně text.

Čk.